

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lvgdvni, M.DC.LI.**

VI. De causa creata entis rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

denominatum, & existit totum illud, quod significamus per nomen, quo subiectum iam denominatum intendimus significare, v.g. per hæc nomina visum, apprehensum, cognitum, amatum: ergo hæc denominationes nullum important ens rationis. Probat antecedens: Eo ipso quod datur hæc realis cognitio, quæ intrinsecè per se ipsam terminatur ad Petrum existentem, Petrus existens est cognitus: ergo secluso omni figmento datur denominatio cogniti procedens à cognitione reali. Secundo: Cognoscere & cognosci sunt relata: ergo eo ipso, quod ego cognoscam, Petrum, Petrus est cognitus à me sed Petrus est cognitus à me absque vlla fictione præcisè ex eo, quod datur cognitio, quæ intrinsecè, & per se ipsam ad Petrum terminatur: ergo absque vlla fictione Petrus est cognitus: ergo hæc extrinseca denominatio cogniti absque vlla fictione conuenit Petro.

4 Confirmatur: omne ens rationis debet in se includere aliquid, quod non sit entitas realis, sed denominatio Petri cogniti non includit aliquid, quod non sit reale: ergo non est ens rationis. Maior est evidens: Minorem proba: Petrum esse cognitum tantum dicit ipsum Petrum, & cognitionem istam, sed totum hoc est reale: ergo Petrum esse cognitum non est ens rationis, sed tantum dicit ipsum Petrum, qui cognoscitur, & cognitionem ex vi cuius cognoscitur. Adde entitatem, quæ cognoscitur importari materialiter, & formam, à qua procedit denominatio formaliter, quapropter etiam si entitas denominata aliquando sit rationis, dum forma sit realis, denominatio absolute dicitur realis, sic ens rationis à cognitione reali realiter denominatur cognitum, potest enim forma realis obiectum rationis afficere.

5 De denominationibus, quæ non procedunt à formis intentionalibus, & de aliis quibuscumque eadem ratione probatur, quia hoc corpus esse dexterum, & illud sinistrum tantum dicit hæc duo corpora habere tales præsentias reales, quibus positis alio quocumque siue reali siue secluso hoc corpus est dextrum, & illud sinistrum.

6 Non inficior has extrinsecas denominationes fundamentum aliquod præbere non cogens, sed inuitans intellectum imperfectè cognoscentem, ut fingat aliquid ens rationis, quia denominatio visæ ex modo significandi significatur instar alicuius intrinsecè, ex quo potest intellectus abstractivè cognoscens occasionem desumere ad apprehendendam vel iudicandam rationem visæ, non tanquam aliquid extrinsecum, sed tanquam quid intrinsecum, quæ ratione cognita denominatio illa terminans talè cognitionem erit denominatio rationis, quia apprehenditur ex parte obiecti cum aliquo prædicato repuganti, repugnat enim esse visum importare aliquid intrinsecè cum subiecto quod denominatur visum. Dicit ergo extrinseca denominatio apprehensa formaliter ut intrinseca ens rationis, sicut illud dicit animal rationale apprehensum ut rationale, si tamen ut extrinseca in se cognoscatur, etiam si instar formæ intrinsecè apprehendatur, non erit ens rationis, sicuti negatio apprehensa ut entitas positiua, & Angelus ut viuens corporeus sunt entia rationis, & entia realia dicuntur etiam si negatio instar rei positiue, & Angelus instar rei corporeæ apprehendantur, dum ex parte obiecti negatio ut ens negatiuum, & Angelus ut ens spirituale appareat. Quæ differentia importetur per apprehensionem ex vi cuius res apprehenditur ut corporea & apprehensio ex vi cuius instar corporeæ apprehenditur, dixi Punct. 4 n. 3.

7 Obiicit P. Rub. hominem esse cognitum tantum est obiectivè in intellectu: ergo est ens rationis, & non reale. Proba tantecedens: esse cognitum, & esse obiectum sunt idem: Sed esse obiectum tantum habet esse obiectivè in intellectu: ergo esse cognitum tantum habet esse obiectivè in intellectu. Respondet Hurt. Homo qui est cognitus tantum habet esse obiectivè in intellectu, concedo. Deinde negat consequentiam, quia ens rationis non debet accipi reduplicativè in ratione cogniti, sed specificativè. Displicet solutio, quia obiectio non intendit probare hominem, qui cognoscitur esse ens rationis, sed hominem ut cognitum, seu denominatum cognitione esse ens rationis unde si concedatur hominè ut cognitum tantum habere esse obiectivè in intellectu arguens ex definitione ad definitum, legitimè inferet hominem ut cognitum esse ens rationis, & habebit intentum. Melius respondetur hominem ut cognitum ex ut cognitionis, quæ constituitur

cognitum si alia reflexa per accidens non accedat, adhuc non habere esse obiectivè in intellectu, tantum abest, ut hoc tantum habeat, quia homo ut cognitus dicit duo hominè ipsi, qui habet esse obiectivè in intellectu ex vi cognitionis, quæ constituitur cognitum, & dicit ipsam cognitionem quæ donec reflexè cognoscatur non habet esse obiectivè in intellectu, sed tantum habet effectivè, & subiectivè in intellectu, à quo efficitur, & in quo recipitur, ex quo fit hominem ut cognitum non habere esse obiectivè in intellectu quovisque adueniat alia cognitio reflexa, per quam cognitio, ex vi cuius constituitur cognitum, sit obiectivè in intellectu, quia implicat hominem ut cognitum habere esse obiectivè in intellectu, quia illud habet cognitio, per quam constituitur formaliter ut cognitum: Quod si accedat illa cognitio reflexa ex vi cuius homo cognitum cognoscatur, & habeat esse obiectivè in intellectu, non illud habet tantum, sed etiam extra intellectum, totum, quod dicit concretum illud homo cognitum, habebit suum esse, quia concretum illud nihil aliud dicit præter hominem, qui independentè ab intellectu suo esse habet, & cognitionem, quæ præter esse obiectivum, quod habet ab intellectu illam reflexè cognoscente, habet esse subiectivum, & effectivum in intellectu, qui ex vi illius constituitur cognoscens, à quo producitur, & in quo recipitur.

Ad confirmationem respondeo obiectum communiter sumi materialiter pro termino cognitionis seu pro illo, quod cognoscitur, cognitum autem importare non solum terminum cognitionis, seu illud, quod cognoscitur, sed supra hoc addere cognitionem ipsam, iuxta quem modum accipiendi utrumque terminum, hæc prædicatio obiectum est cognitum est prædicatio accidentis de subiecto, quod ad illud supponitur, sicut ista Petrus est albus, in quo sensu obiectum tunc tantum habebit esse obiectivè in intellectu, quando sit ens rationis, ut cum cognoscitur hircoceruus, tunc autem etiam extra intellectum habebit esse, quando id, quod cognoscitur, est reale, sicuti cum cognoscitur homo, quia esse terminum cognitionis, quod nomine obiecti solet significari commune est enti reali, & rationis. Si tamen obiectum sumatur non pro ratione præcisè terminante cognitionem, sed pro concreto constituto ex hac ratione, & ex cognitione, quod conuenitur, seu est idem cum obiecto cognito, numquam poterit dici tantum habere esse obiectivè in intellectu, quia ex duobus, quæ dicit hoc concretum, subiectum, quod est terminus cognitionis, & formam, quæ est cognitio, hæc semper est realis, quæ habet esse subiectivè, & effectivè in intellectu, & subiectum aliquando est reale, aliquando rationis: ut patet in his duobus concretis homo cognitum, hircoceruus cognitus, quorum utraque forma realis, & subiectum prioris reale est, rationique posterioris subiectum.

Obiicies, Denominatio Creatoris aduenit Deo absque vlla forma reali, ergo non est realis, sed rationis. Respondet denominacionem creatoris aduenire Deo, adueniente creatione reali procedente à Deo tanquam à principio quæ sicuti extrinseca est illi, extrinsece Deum creatorem denominat.

PUNCTUM VI.

De causa creatæ entis rationis.

Notavit benè P. Soar. tantum posse disputari de causa efficiente entis rationis, quia cum non sit per se intentum à natura non habet finalem causam, si autem quis intenderet entia rationis fingere, posset ex parte hominis fingentis finalem causam assignari, quæ propriè esset causa lux iniectionis, & secundariò actus intellectus, quo ens rationis fingitur, valde tamen improprie, & remote respectu entis rationis ficti. Neque causa materiali, aut formali indiget cum tantum habeat esse obiectivè in intellectu, poterit tamen entis rationis materialis causa nimis improprie dici subiectum reale. cui ens rationis impingitur, & si hoc materia & forma ficta fingatur causam materiale, & formalem fictam habebit. Procedit tota difficultas de causa efficiente: De qua breuissimè.

PRIMA CONCLUSIO: Ens rationis fieri non potest per sensus externos. Docet hanc conclusionem P. Soar. disp. 54. sect. 2. n. 17 & Hurtad. disp. 19. sect. 5. §. 84. Probo facili: Sensus externus, v.g. visus (idem dico de aliis) non potest vagari extra suum obiectum colorem videlicet, & lucem

ergo nequit percipere aliquid, quod non sit color, & lux: ergo non potest percipere obiectum, quod non sit reale.

3 Obicit Arriag. qui oppositam sententiam defendit disput. 6. sect. 2. subsect. 3. Potest Deus creare colorem alligatum alicui loco, & potentia visiva illum alibi videre: ergo potest videre colorem cum presentia impossibili: ergo videre obiectum non reale, & quod nullum habeat esse prater obiectum in potentia visiva. Respondeo: Colorem, qui de facto datur, seu eiusdem speciei cum coloribus existentibus non posse creari a Deo alligatum essentialiter alicui spatio, quia ex se est indifferens ut sit in hoc, vel in illo spatio, quod si Deus vellet talem colorem alicui loco alligare, non ideo ex natura rei illi repugnabit alia presentia, sed tantum ex decreto Dei volentis illi coloris talem presentiam tribuere, & non aliam, ac proinde si cum alia presentia videatur presentia illa ficta non erit, quia non ex natura rei, sed ex Dei decreto repugnabit. Si autem Deus crearet colorem alium distinctum ab omnibus coloribus de facto existentibus, color ille obiectum non esset huius potentie visive, quam sine fundamento dicemus posse ferri in colores distinctos ab his, qui de facto existunt. Neque ratio est aliqua propter quam qualitas illa immouibilis a Deo producta specie distincta ab omnibus aliis, quas colores appellamus, dicenda sit color, hic enim constituitur essentialiter per predicatum commune omnibus qualitatibus, quas colores vocamus, per quod hæc ab omnibus aliis differunt. Video tamen hanc esse questionem de nomine, quæ nulla potest efficaci ratione probari.

4 SECUNDA CONCLUSIO. Sensus internus non potest fingere entia rationis: Docet hanc conclusionem Hurt. contra P. Soar. supra n. 18. quem sequutus est Arriag. supra n. 25. Probo hanc conclusionem ratione desumpta ex eodem Soar. n. 17. sensus internus non est inquisitiuus circa essentias rerum, neque illas attingit: ergo non potest essentiam huius rei alij ab hac distincte tribuere. Confirmo eandem rationem. Sensus internus tantum percipit illa, quæ præsentem sensus externi, ut dixi Contr. 3. de anima Punct. 2. sed sensus externi non percipiunt obiecta non realia, sed tantum hæc accidentia externa: ergo hæc & non illa percipit sensus internus absque aliqua impositione, neque fictione circa rerum essentias.

5 Obicit P. Soar. sensus internus vim habet componendi obiecta specie distincta, & apprehendit hominem tanquam leonem, & utriusque prædicata coniungit: ergo facit entia rationis. Resp. sensum internum tantum hæc coniungere per apprehensionem accidentium exteriorum contingentium, quæ ita contigua non implicat; bene enim potest figura hominis esse contigua cum figura leonis, quod si figura ista vniri non possent, quod non credo, sensus internus figuras has non apprehendit vnitas, sed contiguas, quia præter contiguitatem, seu presentiam nullam aliam vnionem percipiunt sensus externi, & interni.

6 Obicit Arriag. quando canis videt columnam, vel statum sepe putat esse hominem: ergo tunc coniungit extrema impossibilia, videlicet prædicata statum vel columnæ cum prædicatis hominis: ergo facit ens rationis. Resp. casu prædicto canem non coniungere prædicata statum vel columnæ cum prædicatis hominis, sed ea apprehendere adeo confusè, ut feratur in quodlibet extremum, ac si esset aliud, non quia dicat hoc est illud, sed quia hoc ab illo distinguit, in quo nulla est fictio, sed tantum apprehendendi imperfectio. Neque obstat, quod contra hanc doctrinam instat Arriaga videlicet canem apprehendere simul hæc obiecta, quando vtrumque est præsens, & tunc columnam ab hero distinguere, quia per simultaneam presentiam obiecta illa distinctius apprehenduntur, & distinguuntur inter se.

7 TERTIA CONCLUSIO. Entia rationis fieri non possunt a voluntate neque ab appetitu sensitivo, ita P. Valsq. & P. Soar. Non probo voluntatem non facere entia rationis, quia supponit illa iam facta ab intellectu, cum enim fieri entis rationis nihil aliud sit quam cognosci, seu attingi alio actu intentionali, sicuti nihil prohibet idem obiectum semel, & iterum diuersis actibus attingi, ita nihil prohibet semel & iterum fieri per eodem actum. Moueor ad hanc conclusionem ex modo, quo voluntas attingit hæc obiecta, ex vi cuius non dicitur obiectum esse in voluntate, aut in actu amoris, neque voluntatem trahere ad

Franc. de Quiedo, Philosoph. Tom. II.

se obiecta, potius voluntas dicitur ferri in obiecta, & esse in illis, amor enim est pondus quoddam quo amans fertur in obiectum amatum, & in illo esset dicitur, & non amatum in amante. Ex quo fit idemmet obiectum cognitum, & ita si aliud in se non habeat, habet tantum esse obiectiue in intellectu, & non in voluntate, & ideo dicitur fingi ab intellectu, & non a voluntate. Scio amorem per metaphoram dici pondus, & per eandem dici amante esse in amato, verumtamen hoc quod per metaphoram his locutionibus explicatur, aliquid verum, & reale est in actibus intellectus & voluntatis ratione cuius a parte rei diuerso modo obiectum attingunt, ex qua diuersitate fundamentum sumimus ad affirmandum, intellectum fingere entia rationis per actus tendentes in obiecta impossibilia, & non eadem fingere voluntatem per actus, quibus eadem impossibilia appetuntur. Quæ omnia nullum aliud fundamentum habent præter commune modum, quo apprehendimus entia rationis, & de illis loquimur, quia si quis dicat facere ens rationis tantum esse attingere quocunque intentionali actu obiectum in se repugnans, & hac ratione voluntate appetentem chimæram, quam intellectus proposuit, facere entia rationis, difficile poterit ab hac sententia efficaci aliqua ratione dimoueri. Probat hæc ratio eodem modo appetitum sensitium non facere entia rationis, quia eodem modo vterque appetitus rationalis, & sensitius feruntur in propria obiecta, hic actibus materialibus, & ille spiritualibus. De appetitu sensitivo alia superest ratio, quia hic tantum fertur in illa obiecta, quæ sensus internus proponit, & cum sensus internus nunquam proponat obiecta ficta, nunquam in ficta obiecta ferri potest.

8 QUARTA CONCLUSIO. Ens rationis fieri potest per apprehensionem etiam simplicem: Probo hanc conclusionem: potest quis per simplicem apprehensionem apprehendere quartam personam Trinitatis: ergo potest facere per apprehensionem simplicem ens rationis. Antecedens absque illo fundamento quicumque negabit, quod ipius apprehensionis experientia confirmat. Consequentiam probo: obiectum illius apprehensionis tantum habebit esse obiectiue in intellectu: ergo erit ens rationis. Respondet Hurt. neg. habere esse obiectiue in intellectu, neque extra intellectum, quia per apprehensionem simplicem non dicitur obiectum habere esse obiectiue in intellectu. Porro definitum non est quid sit esse obiectiue in intellectu, ideo liberum cuique est asserere per hos tantum actus, & non per illos rem cognitam esse obiectiue in intellectu: Ex quo fit Hurt. assentem per apprehensionem rem cognitam non habere esse obiectiue in intellectu nunquam ab aliquo impugnatum iri, verumtamen quomodo ille me poterit impugnare dicentem rem esse obiectiue in intellectu, nihil aliud esse quam cognosci, & ita per apprehensionem constitui rem apprehensam obiectiue in intellectu, & fieri ens rationis, quando apprehensio fertur in obiectum repugnans, in quod ferri posse certum est? Profecto sic ego rem apprehendo, de qua non multum contendam, quia scio neutram partem posse efficaci alia ratione euinci. Moueor ad asserendum ex vi cuiusvis actus rem cognitam esse obiectiue in intellectu, ex modo, quem habet intellectus tendendi in sua obiecta trahendo illa ad se, quem illi absolute concedimus respectu omnium actuum. Si hoc fundamentum non placet, assentire cum Hurt. res est enim leuissimi momenti.

9 QUINTA CONCLUSIO. Ens rationis fit semper per cognitionem quasi reflexiuam, quæ aliam supponit, etiam si ad illam non terminetur. Ideo quasi reflexiuam eam vocavi: docet hanc conclusionem Soar. sect. 2. n. 16. ratio est facilis ens rationis semper a nobis concipitur instar entis realis: ergo illius cognitio supponit cognitionem illius entis realis, instar cuius cognoscitur ens rationis, numquam enim negationem instar nigredinis cognoscerem, si prius nigredinem non cognouissem. Similiter, qui fingit compositionem inter animal, & rationale illam fingit instar compositionis realis, quam cognouit inter subiectum, & formam intrinsecam illi vnitam, & sic de aliis.

10 Hæc conclusio facile in vnâ conciliat duas opiniones Hurt. & Arriag. asserit ille § 82. ens rationis non fieri nisi per apprehensionem complexam, addit tamen n. 83. per apprehensionem incomplexam vnionis fieri posse. Ille verò multis contendit fieri posse per apprehensionem incomplexam

H h 2 cuiuscumque

cuiuscumque obiecti, varia adducit exempla in confirmationem huius doctrinae, quae videri possunt disp. 6. sect. 3. à num. 31. quas opiniones sic explico, & compono: Ens rationis fieri potest per apprehensionem obiecti simplicis & incomplexi, quae apprehensio simplex, & incompleta dicitur; semper tamen supponit apprehensionem alius obiecti, & ratione huius aliquo modo potest dici apprehensio factiva entis rationis aliquo modo complexa; importat enim duo obiecta apprehensa, vnum formaliter ex vi illius, aliud praesuppositivè, & formaliter apprehensum ex vi apprehensionis, quam supponit.

11 Obiicit Hurt. in simplici apprehensione non reperitur falsitas: ergo non est factiva entis rationis. Concedo antecedens, & nego consequentiam, quia ut fiat ens rationis, non requiritur cognitio, ex vi cuius fit, falsam esse, sed sufficit dari cognitionem quomodocumque attingentem obiectum, quod nullum esse habeat extra intellectum.

12 SEXTA CONCLUSIO. Etiam si iudicium omne supponeret apprehensionem eiusdem obiecti, de quo fertur iudicium, per iudicium fieri posset ens rationis, quod simul per actum discursus fieri affirmo; ratio est quia per hos actus cognoscuntur obiecta, quae nullum esse habent extra intellectum, ex vi illorum rectè obiecta illa dicuntur obiectivè esse in intellectu, quae formaliter, & non alia important fieri entis rationis. Secundò quia si ex aliquo capite per hos actus non fierent entia rationis, esset, quia supponebantur facta per alios actus praecedentes, quod non obstat ut saepe dixi, quia cum fieri entis rationis nihil aliud sit quam cognosci ens rationis, quod potest semel, & iterum cognosci, potest semel, & iterum fieri.

13 SEPTIMA CONCLUSIO. Ens rationis fit per dissensum chimerae, seu per iudicium, quo dicitur, chimera est non existens, & repugnans. Probo: Per hoc iudicium non solum cognoscitur repugnantia chimerae, seu non esse chimerae, sed etiam ipsa chimera, cuius est negatio, seu de qua praedicatur negatio: ergo hoc iudicium habet duplex obiectum, negationem videlicet, & chimerae: ergo ex vi huius iudicii est obiectivè in intellectu duplex obiectum, chimerae, & negatio chimerae. Sed horum chimera nullum habet esse praeter obiectivum in intellectu: ergo ex vi huius iudicii datur aliquod habens esse obiectivè in intellectu, quod nullum esse habet extra intellectum: ergo ex vi huius iudicii datur ens rationis, quod est id, quod tantum habet esse obiectivè in intellectu. Discursum hunc doctè conficit Pater Vasquez 1. parte disputat. cap. 2. n. 6. ubi postquam dixerat Deum non cognoscere non ens, hoc est chimerae, instat entis videlicet per assensum ut ipse explicaverat n. 4. subdit postea, cum hoc dicendum esse privationem entis rationis, de quo loquebatur, non cognosci à Deo, nisi etiam cognito habitu opposito, non tamen per conceptum obiectivum, quia cum aliud sit habitus, & aliud negatio, & Deus intelligat ea, quae sunt, aut non sunt, eo modo quo sunt, aut non sunt non potest non vnumquodque per se obiecti intellectui diuino, tametsi versusque conceptus formalis, qui est in intellectu Dei idem sit.

14 Obiiciunt ferè omnes, qui asserunt per actum dissensus circa obiectum fictum non fieri ens rationis. Per hunc dissensum, exempli gratia, per actum quo dicit intellectus, hircoceruus non existit, intellectus destruit existentiam hircocerui, & illius esse: ergo per hunc actum non dat intellectus existentiam hircoceruo, neque facit, sed destruit illius esse: ergo ex vi illius intellectus non facit, sed destruit ens rationis. Respondeo per hunc dissensum intellectum intentionaliter destruere obiectivè existentiam physicam hircocerui, & illius esse extra ipsum intellectum, quia negat illi obiecto physicè competere tale esse, tribuere tamen per hanc negationem formalem, seu per hunc dissensum eidem obiecto esse obiectivè in intellectu, qui ex vi eiusdem actus, quo dicitur, existentia hircocerui non est existens in rerum natura, constituitur existens obiectivè in intellectu, quod requiritur & sufficiens est supposita repugnantia hircocerui ut fiat formaliter ens rationis. Adde me eandem existentiam obiectivam formaliter daturum hircoceruo per actum, quo dicerem, hircoceruus non est obiectivè in meo intellectu, quia actus ille esset intrinsecè falsus, seu connexus cū falsitate, cum esset positio obiecti, quod negat, sicut esset falsus actus, quo dicerem ego, nullo modo hircoceruum cognosco, & actus quo modo dicerem, non apprehen-

do Petrum: ipsum enim dicere, ego non apprehendo Petrum, esset illum apprehendere. Non loquor de apprehensione ut conditincta à iudicio, sed de apprehensione quatenus conuertitur cum cognitione.

Obiiciunt secundò: Hircoceruus ut non existens datur 15 à parte rei: ergo, qui apprehendit chimerae ut non existentem non facit ens rationis. Respondet chimerae ut non existentem duo dicere, negationem chimerae ut factam chimerae: primum habet esse à parte rei, quia à parte rei est negatio chimerae: secundum videlicet chimera non habet esse à parte rei, sed tantum obiectivè in intellectu, ex quo fit cognoscens hoc complexum, chimera ut non existens, duo cognoscere, negationem chimerae ut nonius praecise non facit ens rationis, & ipsam chimerae ex vi cuius facit ens rationis.

Obiiciunt tertio: hoc obiectum, hircoceruus non existens, est verum: ergo non est ens rationis. Respondet distinguendo ly verum positum in antecedenti est verum formaliter extrinsecè ac actu formaliter vero, concedo antecedens, est verum proptèr idem quod reale ficto oppositè subdistinguo: ratione negationis hircocerui inclusa in illo complexo, concedo antecedens; ratione ipsius hircocerui inclusi in eodem complexo, nego antecedens. Deinde nego consequentiam, seu distinguo consequens: non est ens rationis secundum totum quod includit, quia includit negationem realem, concedo consequentiam: non est ens rationis secundum rationem inaequatam, non est ens rationis secundum rationem inaequatam, quam dicitur, videlicet secundum hircoceruum in illo inclusum, nego consequentiam. Neque ex eo quod totum obiectum denominetur extrinsecè verum à veritate formali actus inferitur esse verum, quatenus verum dicitur idem quod reale, quia sicut obiectum actus formaliter falsi potest esse ens reale, sic obiectum actus formaliter veri potest esse ens rationis. Non fieri entia rationis per actus falsos de obiectis possibilibus probavi Punct. 2.

PUNCTUM VII.

An Deus cognoscat, & faciat ens rationis.

Diversitas opinandi in hac questione mea quidem sententia tota oritur ex diversitate constituendi entia rationis, seu assignandi cognitiones per quas cognoscuntur, & sunt entia rationis. In multorum opinione circa existentiam entis rationis, & naturam cognitionis, per quam debet fieri ens rationis, est fide certum Deum non posse facere entia rationis, quod nullus ex doctoribus Catholicis, qui asserunt Deum facere entia rationis negat, loquuntur enim omnes in alio sensu longè distincto, dum asserunt Deum facere entia rationis, neque duos doctores inuenies requirentes cognitiones humanas, eiusdem rationis ad entia rationis faciendam, quorum vnus asseret, & negat alter Deum facere entia rationis: tota enim diversitas opinandi in hac materia oritur ex diversitate assignandi cognitiones factivas entium rationis, quae ablata nulla decisioni huius difficultatis superesset difficultas, etsi omnibus eadem mens esset de cognitione factiva entis rationis vix vllus daretur in hac re disputandi locus. Ré clarè ostendo. Afferunt Pater Herice disp. 8. de scientia cap. 1. in fine cognitionem factivam entis rationis debere esse iudicium falsum de existentia obiecti, quod non fit, vel saltem apprehensionem, quae inclinet ad hoc iudicium; certum debet esse apud hunc authorem Deum non facere entia rationis, si enim assereret cognitionem factivam entis rationis importare iudicium falsum de obiecto non existente, & simul assereret Deum facere entia rationis, aperet diceret Deum habere iudicium falsum de obiecto non existente, quod est haereticum. Hac ratione optimè dixit Hurt. qui iudicium falsum requirit ad entia rationis faciendam, si de sanctum esse, Deum non facere entia rationis ab ipso explicata, quod verissimum est. Auctores isti, qui Catholice defendunt Deum non facere entia rationis, & ad sanctum Inquisitionis tribunal essent deferendi, si oppositum dicerent, fatentur Deum cognoscere eadem entia rationis per verum iudicium, ex vi cuius cognoscit illorum existentiam repugnare, & cognitionem humanam terminari ad eadem entia rationis. En quomodo in re conveniant doctores, qui affirmant, & qui negant Deum facere entia rationis, in quibus tantum est dissensio in assignanda cognitione, quae vocata sit factiva entis rationis, omnes enim eandem cognitionem